

Inhoud

Inleiding 7

    Twee prinsen: de Boeddha had een broer 7

    Het verhaal van Nanda in de boeddhistische traditie 9

    Sundarī 17

    Klaagzangen van ‘monniksweduwen’ 20

Sundarīkathā, de gedichten in Nederlands en Sanskrit 25

Zwart-wit tekeningen 69

De schilderijen 73

Introduction 121

    Two princes: the Buddha had a brother 121

    Nanda’s story in the Buddhist tradition 123

    Sundarī 130

    Lamentations of ‘monk widows’ 133

Sundarīkathā, the poems 138

Sundarīkathā in Devanāgarī script 162

Literatuur 190

Over de auteur 192

Inleiding

*Ze was een vrouw als een lotusvijver,
haar lach als de ganzen,
haar ogen als de bijen,
haar gezwollen borsten als bijna ontsproten lotusknoppen,
ze schitterde nog meer,
door de zon die Nanda was,
de zon die uit de eigen familie was opgerezen.
In de wereld van de mensen
was zij de schoonste onder de vrouwen,
en Nanda de mooiste onder de mannen,
door hun beider schoonheid die zo geheel van zinnen beroofde,
en de verkieslijkheid zo passend bij hun verschijning.
Zij was als een godin die rondwaarde in het Nandanapark,¹
en Nanda verwekte vreugde in zijn familie,
als waren ze geschapen door de scheppergod der wezens,
de mensen overtreffend, de goden navolgend.
Had Nanda Sundarī niet verkregen,
en had zij met haar gebogen wenkbrauwen hem nooit bereikt,
dan had dat stel nooit zo compleet geschitterd,
net alsof de maan en de nacht tegen de schemering niet verenigd
waren geweest.
Aśvaghōṣa, Saundarananda IV, 4-7.*

¹ Het Nandana park is een van de lustoorden in het paradijs van Indra.

Sundarī was de vrouw of geliefde van Nanda, de halfbroer van de Boeddha. Op een dag neemt de Boeddha zijn broer mee naar het klooster en wijdt hem tot monnik. Nooit meer zou het leven van Sundarī hetzelfde zijn als voor die dag dat Nanda naar het klooster ging.

Twee prinsen: de Boeddha had een broer

De traditie van Azië stelt dat de Boeddha werd geboren als de zoon van koning Śuddhodana en zijn hoofdgemalin, koningin Māyā. Śuddhodana en Māyā zouden nauwe verwanten van elkaar zijn geweest. Śuddhodana stamde uit de familie van de Śākya's, die hun hoofdstad hadden in Kapilavastu. Zijn vrouw Māyā zou van de nauw verwante Koliya clan afstammen. Tussen deze twee stammen hadden zich al vaker huwelijken voltrokken zo vertelt de traditie. Śuddhodana had een tweede vrouw, Māyā's halfzus Mahāprajāpati. De gebieden waarover de Koliya's en de Śākya's regeerden grensden aan elkaar. Devadaha, de hoofdstad van de Koliya's lag ten oosten van Kapilavastu. De ruïnes van beide steden zijn te vinden in het huidige Nepal, dicht bij de Indiase grens. Een klein riviertje, de Rohini, zou de grens vormen tussen de beide rijken.

Māyā raakte voor het eerst zwanger toen zij al veertig jaar oud was, zo wordt in India verhaald. Ze droomde tijdens haar zwangerschap over een witte olifant die haar zijde aanraakte en volgens sommige versies van het ver-

haal haar zelfs meenam naar de hemel van Indra, de koning van de goden. De volgende dag werd Māyā's droom uitvoerig uitgelegd. De dromen van een vrouw tijdens haar zwangerschap kunnen iets zeggen over het toekomstige kind, zo stelt men in India. Een droom over een witte olifant is zeer gunstig. Een witte olifant is een symbool van grote welvaart en rijkdommen. De god Indra rijdt op een witte olifant. Indra is de god die regeert over de regens en dat betekent in India dat hij heerst over geluk en ongeluk van de mensen. Is de regentijd te hevig dan sterven er vele mensen en dieren, is de regentijd te gering dan gebeurt er eigenlijk hetzelfde. Het droomteken van een witte olifant betekent dat Indra Māyā en Śuddhodana en daarmee het hele gebied gunstig gezind is. Dat is een goed voorteken.

Voor de geboorte van haar eerste kind gaat Māyā naar het huis van haar ouders in Devadaha. Tot op de dag van vandaag is het de gewoonte in India dat een vrouw voor de geboorte van haar eerste kind terugkeert naar haar ouderlijk huis. Na de geboorte komt haar man haar dan weer daarvandaan halen en samen met het kind reist ze dan terug naar de familie van haar man. Zo ook koningin Māyā. Māyā vertrekt met haar halfzus Mahāprajāpati en een klein gezelschap naar het oosten. Onderweg komt ze voorbij het kleine dorpje Lumbini. Daar krijgt ze één wee en ze stapt uit haar wagen. Ze loopt naar een boom en pakt een van de takken vast. Er was daar een vijver die op miraculeuze wijze werd gevuld met geneeskrachtige olie uit een riviertje dat tot op de dag van vandaag het 'olie riviertje', 'Telarnadi' wordt genoemd. Māyā baadt zich in de geneeskrachtige olie en loopt door naar een andere boom en pakt met haar rechterarm een tak

vast. Met haar andere arm leunt ze op de schouder van Mahāprajāpati. De toekomstige Boeddha wordt geboren uit Māyā's rechterheup, hij kan direct staan en voorspelt dat hij is geboren tot verlichting en tot heil van alle wezens die lijden in het universum. De goden verschijnen en vereren hem, de grote slangen spreken hun zegeningen uit en naar men wil hield zelfs het leed van de wezens die worden gepijnigd in de hel even op.

Māyā heeft last van haar lever en baadt zich opnieuw in de geneeskrachtige olie. Ook de jonge prins wordt in de olie gereinigd. De reis naar Devadaha wordt niet voortgezet en het gezelschap keert terug naar Kapilavastu. De lichaamskenmerken van de prins worden gelezen en men ziet dat hij ofwel een groot religieus dan wel een groot politiek leider zal worden. Śuddhodana is er veel aangelegen dat zijn zoon hem als politicus zal opvolgen, maar als de jonge prins die de naam Siddhārtha Gautama krijgt, weet krijgt van de vergankelijkheid van het bestaan wordt hij asceet om daarmee zichzelf en de wereld van leed te bevrijden.

Koningin Māyā zou kort na de geboorte van Siddhārtha Gautama zijn gestorven. De traditie stelt dat de baarmoeder van de moeder van een Boeddha maar eenmaal een kind kan voortbrengen. Deze baarmoeder is ingericht als een gouden hemels paleis en de toekomstige Boeddha zit met gekruiste benen in de baarmoeder. Is hij eenmaal geboren dan overlijdt de moeder kort daarop. Ze wordt wedergeboren als een mannelijke godheid in de Tavatiṃśa hemel van Indra, de 'hemel van de drieëndertig goden'.

Vlak voor haar dood droeg Māyā haar jonge zoonje over aan Mahāprajāpati. Nu had ook Mahāprajāpati

recent een kind gekregen, prins Nanda. Mahāprajāpati legde zich echter dusdanig toe op de opvoeding van Siddhārtha dat ze haar eigen zontje Nanda overdroeg aan een kindermisje. Siddhārtha groeit op in het paleis, huwt de mooie prinses Yaśodharā, ziet na verloop van tijd de ledigheid van het aardse sensuele leven van het paleis, verlaat de gewone wereld en wordt de Boeddha.

Het verhaal van Nanda in de boeddhistische traditie

Prins Nanda heeft een heel andere visie op de wereld dan zijn oudere broer. Hij vindt het leven als prins eigenlijk prachtig en deelt de afkeer van de wereld van zijn oudere broer helemaal niet. Hij groeit op en krijgt een relatie met een mooie vrouw, Sundarī geheten, de ‘mooie’. Zoals het eruit zag zou Nanda zonder al te veel problemen zijn vader kunnen opvolgen. De traditie heeft van de vader van Siddhārtha en Nanda een grote koning gemaakt terwijl het gebied van de Śākya’s en de Koliya’s eigenlijk een gebied was van republieken. Śuddhodana was naar alle waarschijnlijkheid echter wel een belangrijk persoon in zijn tijd, mogelijk was hij actief binnen de politiek, zijn familie bestond waarschijnlijk uit regenten. De traditie wil echter dat Śuddhodana een dusdanig machtige en rechtvaardige vorst was dat door zijn regering de aarde verkieslijk werd boven de hemel. Vandaar ook dat de toekomstige Boeddha ervoor koos in zijn rijk, tijdens zijn regering op aarde geboren te worden.

Prins Nanda is als jongere broer van de Boeddha de verhalentraditie ingegaan als een personage dat verslaafd

was aan sensualiteit. Nanda zou in tegenstelling tot zijn broer zich geheel en al hebben overgegeven aan erotiek en lusten en hij zou zich in die wereld bijzonder op zijn plaats hebben gevoeld. De bekering van Nanda wordt in de boeddhistische literatuur vaak naar voren gebracht als een voorbeeld van de manier waarop de Boeddha zijn onderrichtingen aanpaste aan de persoonlijkheid of het karakter van de persoon die hij hoopte te bereiken met zijn dharma. Vandaar dat de naam van Nanda meestal direct wordt verbonden met het begrip ‘upāya’, ‘skilful means’ of ‘vaardige middelen’.

In het kort komt het verhaal hierop neer. Nanda vermaakt zich op een dag in minnespel met zijn geliefde Sundarī, of zij nu zijn vrouw, vriendin of geliefde is. Op dat moment komt zijn broer, de Boeddha, voorbij met zijn bedelnap op zoek naar donaties. Nanda ontgaat de aanwezigheid van zijn broer en de Boeddha gaat verder. Een dienaar waarschuwt Nanda dat zijn oudere broer voorbij is gekomen en nu vertrekt zonder dat hij een bedelgave heeft ontvangen. Dit is niet zoals het hoort en Nanda besluit zijn geliefde even te verlaten om achter zijn broer aan te gaan en hem alsnog een donatie te geven. De Boeddha heeft echter andere voornemens met Nanda en zegt hem dat hij hem moet volgen omdat hij zijn oudere broer is. Aarzelend volgt Nanda de Boeddha. Eenmaal bij het klooster geeft de Boeddha zijn monniken de opdracht Nanda tot monnik te maken door hem zijn haar af te scheren en hem het kenmerkende roodbruine gewaad aan te trekken. Nanda ondergaat dit alles gelaten, maar in zijn hart verlangt hij hevig naar Sundarī die nu alleen is in het paleis. Nanda uit zijn verdriet tegenover enkele andere monniken en uiteindelijk

Sundarīkathā

de gedichten in Nederlands en Sanskrit

1

Een vrouw als een tuin na de regen
Als een mooie vallei
Vol verborgen geheimen
De glooiingen dampend
Met haar vingers
Als zonnestralen door het lover van haar haartooi

Als de avond inzet
Is het alsof ze haar leden als donkere boomtakken
Hult in het nachtblauw van de regenwolken
Als ze ademt is het of de wind het uitspansel beroert

Een reiger daalt neer op een verwaaide boomtop
Ach nee, het is haar voorhoofd dat oplicht
Als de maan doorheen haar haarlokken.

1

vṛṣṭy-antōpavana-vānitā ramaṇīya-kandarēva
gupta-guhya-sampūrṇā āklinna-nimratā
tat-karaśākhāḥ sūrya-karā yathā
jvāla-keśa-trāṇi-pāreṇa

pradoṣārambhe tad-gātra-nīla-taru-bhujāni
yathāmbarayati
pravṛṣa-megha-śyāma-nīśayā
śvāsati vāyur yathā sparśaty antarīkṣam

padapogrāvātūrṇa-vakaḥ
adaḥ tal-lalāṭēndu-prakāśaḥ
tal-lomāntareṇa

2

Een vrouw als een vijver vroeg in de ochtend
De ogen als halfontloken lotussen
Roodachtig omdat er geen slaap was in de nacht
Borsten als geurende gouden kruiken
Nu omvergeworpen, half onder water

Opspattend water van de rand van haar ogen
Alsof kwikstaarten vluchtig de waterspiegel beroeren
met hun flitsende gang
Karpers die met hun rug het water over de rand stuwen
Voeten, handen als hibiscus
Nu wanhopig zwalkend
Haar aarzelende gang.

3

Het waaide die dag
De omgeving vol wolken
Witte koereigers vlogen op

Het is de avond nu
Het is donker in de binnenkamer
Wat oplicht is de tilaka van de halve maan op haar
voorhoofd
De duisternis is als een donker glanzend juweel¹
De parels van haar snoer zijn de sterren
De luister van haar lichaam de nevels.

1 'Donker glanzend juweel' verwijst naar de hindoe god Krishna. Er is een tekst met deze naam, 'Uj्ज्वालānīlāmaṇi' toegeschreven aan de hindoe filosoof Rūpagosvāmī (1489-1564). Rūpagosvāmī beschreef de mystieke eenwording met de wereld van de god Krishna.

2

prātaḥ-kāla-sarasa-pratimāṅganā
rātry-anīdrāraktārdhronmīlita-nayanā
suvarṇa-sugandha-kumbha-stanēdānīm
arddhra-jalaśayādhaḥsthā

netra-taṭtpatita-vāriḥ
khañjana-calad-gamanād iva jala-talaṃ sprhyate
rohita-prṣṭha-sīmāparavarjitā
pada-kara-bhūpadmā yathā
nairāśya-sprḥac-calantī
saṃśaya-gatiḥ tasyāḥ

3

vāyur āsīn meghair saṃpūrṇāmbare
śveta-kaṅkapakṣina utpatanti
adhunā pradoṣe śyāmalam antaḥpura
ujjvalati yat-tal-lalāṭārdhra-candrika-tilakam
śyāmam ujjala-nīlāmaṇi yathā
tat-sūtra-jalaja-nakṣatrāṇi
tac-charīra-śrīs tuṣārā

De schilderijen

De schilderijen zijn gemaakt in de stijl van de schilderkunst van Ajanta, het bekende boeddhistische grottencomplex in Maharashtra in India. Er zijn daar kunstmatige grotten aangelegd in een natuurlijke hoefijzervormige vallei. De wanden van deze grotten zijn beschilderd. Het complex is bewoond geweest van ± 230 v.Chr. tot 650 n.Chr.. De grotten zijn waarschijnlijk uitgehouwen in twee perioden: de 2^e eeuw v.Chr. tot 2^e eeuw n.Chr., en de 5^e en 6^e eeuw n.Chr.. Soms wordt ook gesteld dat de tweede periode iets eerder viel.

Naar men wil is Ajanta op 28 april 1819 ontdekt door een groep Britten van het Madras regiment. De militairen waren op tijgerjacht in de nabijgelegen Indhyahadri heuvels. Een lokale jongen vertelde hen dat er beneden in het dal veel tijgers waren. De jongen nam hen mee naar een hooggelegen punt en daar zag een jonge Brit, John Smith geheten, een tijger lopen die opeens leek te zijn verdwenen. Vervolgens zag hij iets glanzen. Hij besloot toen met dorpelingen het dal in te gaan. Later bleek dat de tijger een van de grotten was binnengegaan en wat de jonge Brit had gezien was de top van grot 10. Op deze wijze zijn de grotten ontdekt. De plaats waarvandaan Smith de grotten had zien liggen is nu het 'viewpoint'. Het heeft echter lang geduurd voor men het belang van de ontdekking van de grotten inzag. In 1822 verbreidde zich het bericht dat er zich schilderijen in de grotten bevonden: 'mooie schilderijen van figuren die pruiken droegen en niet bij de 'Brahmaanse religie behoorden'.

Ik heb de stijl van de schilderijen van Ajanta op mijn manier geïnterpreteerd en voortgezet. De schilderijen zijn gemaakt in inkt en acryl op canvas en katoen met gesso, een enkel geval papier, in de periode 2012-2016.

The paintings

The paintings are made in the style of Ajanta, the renowned Buddhist cave complex in Maharashtra in India. There artificial caves were constructed in a natural horseshoe-shaped valley. The walls of the caves were painted. The complex has been inhabited from around 230 B.C. to 650 C.E.. The caves were probably carved in two periods: the 2nd century B.C. to 2nd century C.E., and the 5th and 6th century C.E.. Sometimes the second period of construction is dated somewhat earlier.

It is stated that Ajanta was discovered on 28th April 1819 by a group of British of the Madras Regiment. The soldiers were on a tiger hunt in the nearby Indhyahadri hills. A local boy told them that there were many tigers down in the valley. The boy took them to a high point and there a young Briton named John Smith, saw a tiger walk which suddenly seemed to have disappeared. Then he saw something shining. He decided to go with villagers into the valley. Later it was found out that the tiger had entered one of the caves and what the young Briton had seen was the top of cave 10. Thus the caves were discovered. The place where Smith had first seen the caves is now the 'viewpoint'. It took a long time for people to understand the importance of the discovery of the caves. In 1822 the message was spread that there were paintings in the caves: 'beautiful paintings of figures who wore wigs and did not belong to the 'Brahmin religion'.

I interpreted the style of the paintings of Ajanta in my own way and continued it thus. The paintings are made in ink and acrylic on canvas and cotton with gesso, a single case on paper, in the period 2012-2016.

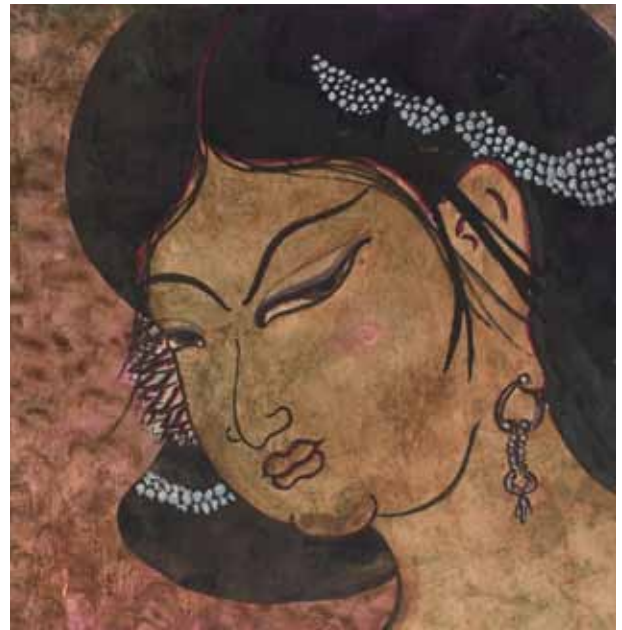
Foto's (photographs): Claudia Venhorst

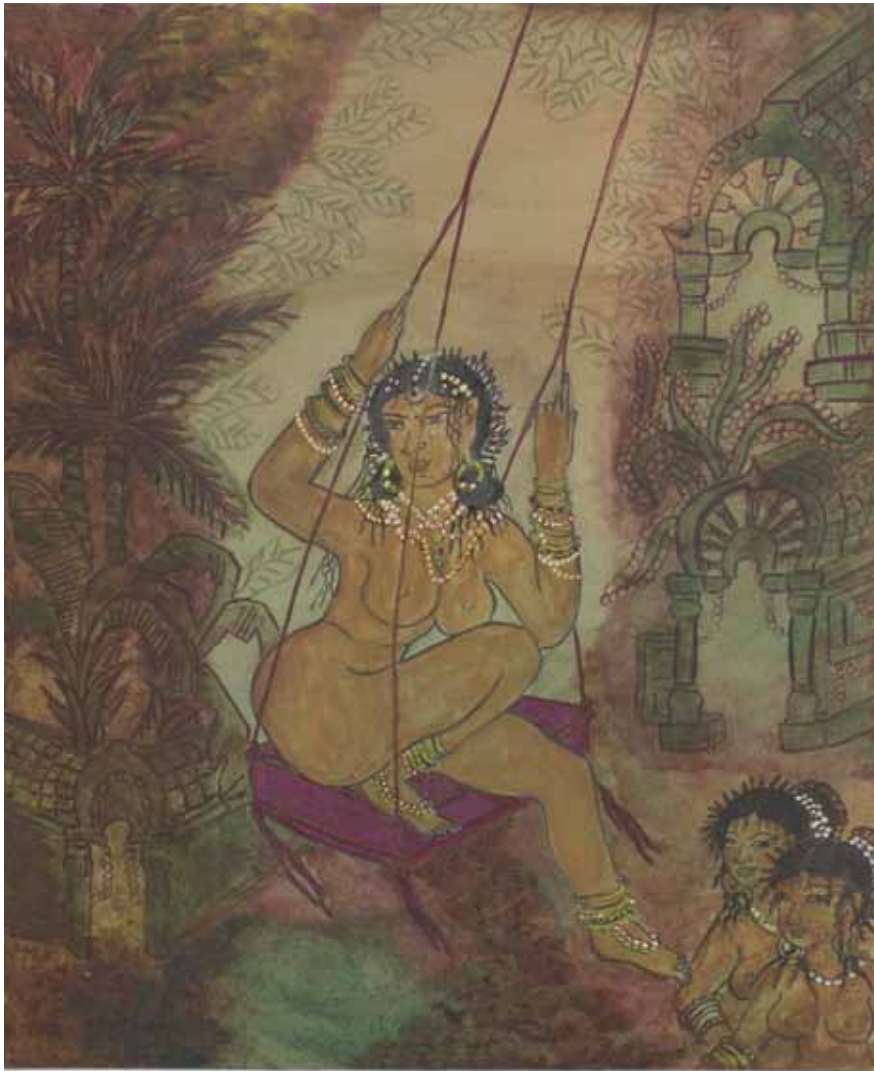

Sundarī. (30 x 40 cm)

Portretten van Sundarī. *Portraits of Sundarī*. (30 x 30 cm)

Vrouw op schommel.

Woman on a swing (50 x 60 cm)

Introduction

*She was a woman as a lotus pond,
Her laughter the geese,
Her eyes as the bees,
Her swollen breasts as almost blossoming lotus buds,
She shone even more
Because of the sun that was Nanda,
A sun arisen out of his own family.
In the world of humans she was the choicest amongst women
And Nanda handsomest amongst men,
Because of both their beauty
That would loot one's mind,
And the worthiness so befitted to their appearance.
She was like a goddess roaming in the Nandanapark,¹
And Nanda caused joy in his family,
As if they were formed by the creator god,
Surpassing humans, imitating the gods.
Had not Nanda gotten Sundarī
And had she with her curved eyebrows never reached him,
Then the couple would not have been that splendid
Just as if the moon and the night had not been united at dusk.*

Aśvaghōṣa, Saundarananda IV, 4-7.

Sundarī was the wife or beloved of Nanda, the Buddha's half-brother. One day the Buddha takes his brother to a monastery and initiates him as a monk. Never again would Sundarī's life be the same as before the day that Nanda went to the monastery.

Two princes: the Buddha had a brother

Tradition in Asia has it that the Buddha was born as the son of king Śuddhodana and his first queen Māyā. Śuddhodana and Māyā are thought to have been close relatives. Śuddhodana came from the Śākya family that had its capital in Kapilavastu. His wife Māyā is supposed to originate from the closely related Koliya clan. There had been earlier marriages between these two races, so tradition will state. Moreover, Śuddhodana had a second wife, Māyā's half-sister Mahāprajāpati. The areas of both families were adjacent. Devadaha, the capital of the Koliyas was situated to the east of Kapilavastu. The ruins of both cities can be found in present day Nepal, close to the Indian border. A small river, named Rohini, is supposed to have been the border between the two reigns.

Māyā got her first pregnancy when she was forty years of age already, so it is stated in India. One of the first months she dreamt of a white elephant that touched her sides and according to some versions of the account even transported her to the heaven of Indra, king of the gods.

1 The Nandana park is one of the playgrounds in Indra's paradise.

The next day Māyā's dream was interpreted at length. The dreams of a woman during pregnancy are considered to contain messages on the future child so it is stated in India. Dreaming of a white elephant is auspicious beyond limits. A white elephant is a symbol of wellbeing and great riches. The god Indra rides a white elephant. Indra has powers over the rains and that implies in India that he rules over both happiness and ill luck. If the rains are too heavy many people and animals will die and the same will happen if the monsoon is too light. Dreaming of a white elephant therefore in fact implies that Indra is benign towards Māyā and Śuddhodana and thus towards the entire area. That is a propitious sign.

For the birth of her first child Māyā returns to the house of her parents in Devadaha. Up to the present it is a custom in India that for the birth of her first child a woman goes back her ancestral home. After the birth her husband will come to get her from there and with her newborn child she will then travel back to her husband's family. Likewise queen Māyā leaves with her half-sister Mahāprajāpati and a small company to the east. On the way she comes to the small village of Lumbini. There she gets one contraction and descends from her cart. She walks to a tree and grasps one of its branches. A small pond there was at that moment miraculously filled with medicinal oil from a river nearby that is till this day named the 'oil river', 'Telarnadi'. Māyā bathes in this healing oil, walks towards another tree and holds on to one of its branches with her right arm. With her other arm she leans on the shoulder of Mahāprajāpati. The future Buddha is born out of Māyā's right hip. He immediately stands up and announces that he is born

for enlightenment for the benefit of all beings suffering in the universe. The gods appear and worship him, the great snakes give their blessings and as tradition has it the suffering even of the beings tortured in hell stops for a moment.

Māyā has liveraches and bathes one more time in the medicinal oil. The young prince is purified in the oil as well. The trip to Devadaha is not continued and the company returns to Kapilavastu. There the bodily characteristics of the prince are inspected and it is remarked that he will be either a great religious or a great political leader.

Queen Māyā died shortly after the birth of the prince who was named Siddhārtha Gautama. Tradition states that the womb of the mother of a future Buddha can only bring forth one child. Her womb has the design of a golden palace and the future Buddha sits crosslegged in her womb. Once he is born the mother will die shortly after. She is reborn as a male god in the Tavatīṃśa heaven of Indra, the 'heaven of the thirty-three gods'.

Just before she died Māyā handed over her son to Mahāprajāpati. Now Mahāprajāpati as well had recently given birth to a son, prince Nanda. Mahāprajāpati, however, was that ardently dedicated to the upbringing of Siddhārtha that she handed over her own son Nanda to a wetnurse. Siddhārtha grows up in the palace, marries the beautiful princess Yaśodharā, and Śuddhodana definitely wants his son to succeed him as a politician. However, as soon as the young prince notices the transience of the world he becomes an ascetic in order to free himself and the universe of suffering. Ultimately he becomes the Buddha.

Nanda's story in the Buddhist tradition

Prince Nanda has quite another view on the world than his elder brother. He is rather fond of his life as a prince and does not share his brother's aversion towards the world. He grows up and gets a relation to a beautiful woman named Sundarī, the 'Beautiful'. As things looked Nanda was to succeed his father without too many problems. Tradition has made Śuddhodana into a great king whereas the area of the Śākya and the Koliyas in fact consisted of republics. Most probably Śuddhodana was an important politician in his days. His family may have consisted of regents and politicians. Tradition, however, states that Śuddhodana was that powerful and just a ruler that earth became preferable above heaven. For that reason the future Buddha chose to be born in his kingdom, during his reign.

As the Buddha's younger brother prince Nanda is in the Buddhist stories usually presented as a person profoundly addicted to sensuality. Contrary to his brother, Nanda would have surrendered completely to erotics and lusts and he would surely have felt at ease as such. The conversion of Nanda is in Buddhist tradition often put to the front as an example of the Buddha's ability to adjust his teachings to the personality, characteristics and inclinations of the individual he hoped to reach with his dharma. Therefore the name of Nanda is usually instantly connected to the concept of 'upāya', 'skilful means'.

In short this is Nanda's story. One day Nanda amuses himself in his palace with his beloved Sundarī, she being his wife or lover. At that moment the Buddha passes by with his begging bowl looking for donations. His presence

eludes Nanda. One servant then warns Nanda that his elder brother has passed the palace and now leaves without any gift. This is not as it should be and Nanda decides to go after him and give him a donation after all. The Buddha, however, has other plans with his brother and tells him to follow him as he is his elder brother. Hesitantly Nanda follows his brother. Once at the monastery the Buddha orders his disciples to initiate Nanda as a monk by shaving his hair and giving him the characteristic ochre robes. Nanda lets this all happen, but in his heart he longs back for Sundarī who now remains behind all alone in the palace. Later Nanda gives vent to his agony to other monks and in the end the Buddha hears of his problems with the monastic life. The Buddha asks Nanda why it is that important for him to return to the common world and Nanda tells him of Sundarī's beauty and his love for her.

The Buddha next asks him whether he has ever visited the heavenly parks of Indra. Nanda states that he of course cannot visit those as he is just a human. The Buddha thinks otherwise, he takes Nanda by the hand and flies with him to the heavenly mountain. Halfway he shows Nanda a burnt forest ground where on a half burnt stake a female monkey is seated. The monkey has been in a forestfire and looks gruesome, her fur scorched, she misses one eye and she has open wounds. The Buddha then asks Nanda who is prettier to see, his wife Sundarī or this monkey? Nanda considers this question absurd. His wife is much prettier than this monkey. Then both brothers fly on and they reach the playgrounds of Indra.

In these splendid parks time seems to come to a hold. The wondrous creatures living there seem to be beau-

Sundarīkathā

the poems

1

A woman as a garden after the rain
As a beautiful valley
Full with hidden secrets
With moist slopes
Her fingers as sunbeams through the foliage of her hair

When the evening sets in
As if she clads her limbs as dark tree branches
In the nightly blue of the rainclouds
When she breathes it is as if the wind touches the sky

A heron alights on an entangled treetop
No, it is her front that lights up as the moon
Amidst her hairlocks.

2

A woman like a pond early at dawn
The eyes as half opened lotuses
Reddish as there was no sleep at night
Breasts as golden fragrant pitchers
Now cast over, half under the water

Water that gushes from the border of her eyes
As if wagtails' fleeting gait touches the water mirror
Carp impel with their backs the water over the brim
Feet, hands as hibiscus
Now desperately drifting
Her hesitant gait.

3

It was windy that day
Environs full of clouds
White herons flying up

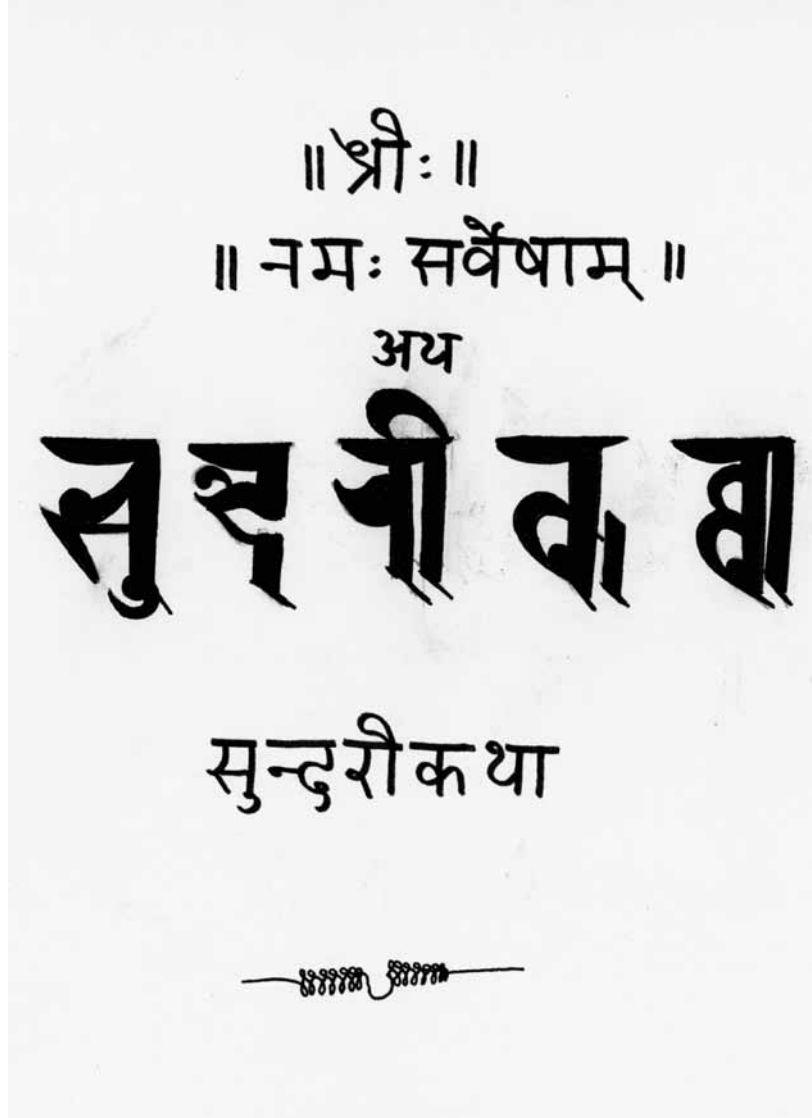
Now it is the evening
Dark in the inner room
What shines is the tilaka on her front as a digit of the
    moon
Darkness is as a dark shining jewel¹
The pearls of her necklace the stars
Haze, the lustre of her body.

4

A woman like a city
Invincible with high gates
Hidden treasures behind high walls
Inner courtyards with secluded gardens
Cool inner rooms
Houses where abounding riches grow day by day
Quarters where goldsmiths bring out the best of gold
    ore
Districts where textile dyers mix their colours
To dress her
When the night falls and darkness embraces her
Then her jewels shine thousandfold, no ten thousandfold
The moon, her forehead as the crownjewel
Resplendent against the darkness of her haircurls.

1 'Dark shining jewel' refers to the Hindu god Krishna. There is a text named 'Ujjvalanīlamanī' attributed to the Hindu philosopher Rūpagosvāmī (1489-1564). Rūpagosvāmī described the mystical union with the world of the Hindu god Krishna.

Sundarīkathā in Devanāgarī script

श्रीः

वृष्टान्तोपव नवानिता रमणीय-
कन्दरेव । गुप्तगुह्यं संपूर्णा आकृति
त्रनिम्नता । तत्करशाखाः सूर्यक
रा यथा । ज्वलकैरात्राणि पारे
ण । प्रदोषारम्भे तद्भ्रात्र नौतत
रुभुजानियथाम्बरयति । प्रवृ
षमेघश्यामानिशया । श्वासति
वायुर्यथा स्पर्गत्यन्तरीक्षम् ।
पदपोशावतीर्णवकः । अदःतल्ल
ताटेन्दुप्रकाशः । तल्लोमान्तरे
ण ॥१॥

प्रातःकालसरसप्रतिभाङ्गना ।
रात्र्यनीद्वारतार्द्धोन्मीतिनयना ।
सुवर्णसुगन्धकुम्भस्तनेदानीम् ।
अर्द्धजलवायाधःस्था । नेत्रतटोत्प
तितवाभिः । खञ्जनचलङ्गमनादिवज्र-
तलं स्पृद्यते । रोहितपृष्ठसौमाप-
रवर्जिता । पदकरभूपद्मा यथा
नैराश्यस्पृष्टच्चलन्ती । संशयगति-
तस्याः ॥२॥

वायुर् आसीन्मेघैर्सेपूर्णाम्बरे ।
 श्वेतकङ्कपक्षिण उत्पतन्ति । अधुना
 प्रदोषे श्यामलमन्तःपुर उज्वल-
 ति यत्र लल्लतारार्धं चन्द्रिकतिलकम्
 श्याममुज्वल नीलमरिण यथा
 तत्सुत्रजलजनक्षत्राणि तच्छ-
 रीर श्रीस्तुषवा ॥३॥

नगरनागरी अयोध्यद्धारिका ।
 गुहकोशोच्छ्रित प्राचीरनिगूढ ॥
 रटस्थारामाङ्गना । शीतलान्तरीक

गृहा दिनं दिनैश्च धनानि वर्ध-
 न्ते । काञ्चनघातुवर श्रेष्ठप्रतिकर्ष-
 यत्सुवर्णकावसङ्गोचरा । तन्त्री-
 रञ्जका वर्णानि समिश्रयन्ति यत्र ।
 तामैव वास्त्रितुम् । रात्रीनिभृतौ
 श्यामलमिमामाङ्गियति । तस्या
 आभरणानि देदीप्यन्ते सहस्र-
 सः नैवमयुतराः । शिरोमणित-
 लारं तस्याः चन्द्रमो यथा ।
 केशकृन्तन नील श्रीमान् ॥४॥